

# اخگر انفجار

پیش‌زمینه و پی‌آمد مقاله

«ایران و استعمار سرخ و سیاه»

و

چاپ، پاره‌های همسان در روزنامه‌های

آفتاب شرقی، آیندگان، اطلاعات،

ساخت‌و‌کیهان

سید فرید قاسمی

ماه‌گلاب

سرشماره قاسمی، سیدفرید، ۱۳۴۳ -

عنوان: نام پدیدآور:

اخگر انفجار: پیش‌زمینه و پی‌آمد مقاله «ایران و استعمار سرخ و سیاه»

و چاپ‌سپاری‌های هم‌زمان در روزنامه‌های آفتاب شرق،

آیندگان، اطلاعات، رستاخیز و کیهان، سیدفرید قاسمی.

مشخصات نشر: تهران: جهان کتاب، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۱۳۲ ص: ۴/۵ × ۱/۵، ۴۰۰.

فروست: برگه از تاریخ: ۹.

شابک: ۷-۸۹۶۷۳۴-۶۰۰-۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

عنوان دیگر: پیش‌زمینه و پی‌آمد مقاله «ایران و استعمار سرخ و سیاه» و چاپ‌سپاری‌های

هم‌زمان در روزنامه‌های آفتاب شرق، آیندگان، اطلاعات، رستاخیز و کیهان.

موضوع: خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹ - ۱۳۶۸.

موضوع: Khomeyni, Ruhollah, Leader and Founder of IRI

موضوع: ایران -- تاریخ -- پهلوی، ۱۳۲۰ - ۱۳۵۷ -- مقاله‌ها و خطابه‌ها

موضوع:

Iran -- History -- Pahlavi, 1941 - 1978 -- Adresses, essays, lectures

رده‌بندی کنگره: DSR1۵۷۲

رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۲

شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۹۲۰۷۱

انتشارات مؤسسه فرهنگی - هنری

**جهانکتاب**

اخگر انفجار

پیش‌زمینه‌ی «ا.ا.ا» و استعمار سرخ و سیاه  
و چاپ‌سازی در همسان در روزنامه‌های  
آفتاب شرق، آیندگان، اطلاعات، رستاخیز و کیهان

سید فرید باجم

چاپ اول: ۱۳۹۹

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

همه حقوق محفوظ است.

تهران. صندوق پستی ۷۷۶۵-۱۵۸۷۵

تلفن: ۹۸-۹۷-۶۶۹۶۸۰

email: info@jahaneketab.ir

شابک: ۷-۳۴-۸۹۶۷-۸۹۶۷-۹۷۸-۶۰۰

۲۰۰۰۰ تومان

## فهرست

|    |                        |
|----|------------------------|
| ۷  | سراغاف                 |
| ۹  | پیش‌زمینه              |
| ۱۷ | روایت‌های بکارش        |
| ۳۵ | سیر محتوای             |
| ۳۹ | مقاله‌رسانی            |
| ۴۵ | واکنش درونی روزنامه‌ها |
| ۴۵ | آیندگان                |
| ۴۶ | اطلاعات                |
| ۶۴ | رستاخیز                |
| ۶۶ | کیهان                  |
| ۷۱ | پی‌آمد                 |
| ۸۵ | پی‌نوشت                |

## سرآغاز

روزنامه‌نگار بنا بر آموخته‌های خود، با درک برون و درون سازمان مطبوعاتی نیک می‌داند که رسانه برق و بلندگو نیست. گریزان از دادوستدهای مرسوم زمانه، برای ایراد به هر جهت‌گیری در نغلند، با مهارت تنظیم و زبان مخاطب رخت به بهان توازن می‌کشد. چرا که می‌کوشد با حقیقت‌نگاری، بی‌انفعال و ژرف‌بینانه تعصب‌بری از واقعیت را بدون جانبداری و حُب و بغض انتشار دهد.

روزنامه‌نگار با وسواس و بدشگونی، آن خبر و پس‌کوچه‌های نظر را می‌شناسد اما در میدان عمل/کاربرد با جریان‌های اداری مواجه می‌شود که هیچ درک و دریافتی از پرهیزهای این حرفه ندارد. سرز تخیل و تحریک و اقناع را می‌فهمند، نه به هویت، وثوق و اعتبار منبع می‌انایند. وانگهی به محتوا و گیرنده هم بی‌توجه‌اند. برداشت خودشان را بر اسب‌باط روزنامه‌نگارانه مَرّج می‌دانند. انتقاد را که ابدأ، حتی نقد را هم بر نمی‌تابند و می‌خواهند روزنامه‌نگار به جای همنشینی با اجتماع همخانه سیاست‌هایشان شود. این خودکامه‌های خودخواه چشم‌انداز ناداشسته خود را به دورنما و افق روزنامه‌نویس‌ها چیرگی می‌دهند و با ناسزایسی آتشی برپا می‌کنند تا به پیشه خودسوزی و دیگرسوزی برسند و عمری را با فراق‌کنی روزگار بگذرانند.

آن چه پیش‌رو دارید درباره نمونه‌ای است از یک «مانور ناشیانه» که

«آغاز شمارش معکوس» شماری قدرت‌مدار را رقم زد. کسانی که حرف روزنامه‌نگارها را برای عدم چاپ نوشته‌های هتاکانه نشنیدند و ۴۰۰ روز بعد طومارشان در هم پیچیده شد. از مشهورترین مقاله‌های تحمیلی / «ایران و استعمار سرخ و سیاه» با عنوان‌های «مقاله انقلاب‌آفرین»، «اخگر»، «شراره» و «جرقه شعله»، «آتش به انبار باروت»، «گاف گنده»، «ریسک بزرگ»، «خطا»، «انتحار سیاسی»، «حمایت باورناپذیر» و... یاد می‌کنند. مجموعه حاضر اما درخواست یافت ماجرایی که یک تک‌مقاله ختم نمی‌شود. در آن، زنجیره‌ای از نگارش‌ها را به روزنامه‌ها تحمیل کرده‌اند و به‌رغم این دگرگونی شماری از مطبوعات‌ها به چاپ سپرده‌اند. از این‌رو، کتاب مقابل شما نقیض بارگون روایت‌هایی است که تاکنون انتشار داده‌اند.

باید دانست که این گونه تک‌نگاری‌ها زمینه عمیق‌بخشی به پژوهش‌های تاریخی را فراهم می‌آورد. با منشی‌های جورچین‌هایی از این دست می‌توانیم به شناخت بیشتری از لایه‌های سبک‌گذشت روزنامه‌نگاری ایرانی برسیم.

سید فرید قاسمی